

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/18/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120208174
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4120208174.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci manželky: A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. X, XXX XX F., zastúpená JÁNSKY & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Štúrova 13, 949 01 Nitra, IČO: 47 249 650, a manžela: G. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. X, XXX XX F., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, so sídlom Veľký dvor 12, Želiezovce, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu: I. H., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, so sídlom Štefánikova tr. 88, 949 01 Nitra, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra, č.k. 11P/183/2020-238, zo dňa 27.10.2023, takto

rozhodol:

- Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. p o t v r d z u j e.
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 11P/183/2020-84 zo dňa 31.03.2021, manželstvo účastníkov konania rozviedol, na čas po rozvode maloletú I. H., nar. XX.XX.XXXX zveril do osobnej starostlivosti matke, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej 130 eur mesačne k rukám matky od právoplatnosti rozsudku o rozvode, návrh matky na určenie výživného od 01.06.2017 zamietol, styk otca s maloletou neupravil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Krajský súd v Nitre rozhodnutím č.k. 5CoP/51/2022-112 zo dňa 16.11.2022, výroky IV. o výživnom, VI. o neupravení styku a súvisiacom výroku VII. o trovách konania zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Výrok rozsudku o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť dňa 26.05.2021.

2. Následne v novom rozsudku č.k. 11P/183/2020-238, zo dňa 27.10.2023, súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej I. H., nar. XX.XX.XXXX, 130 eur mesačne, vždy vopred k rukám matky do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok I.), styk otca s maloletou neupravil (výrok II.), o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok III.).

3. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, Zákona o rodine, § 100 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej CMP) a tým, že na základe vykonaného celého dokazovania a doplneného vylučovania maloletej dňa 18.10.2023, správou ÚPSVaR z 20.10.2023, vyjadrením matky zo dňa 23.10.2023 a dokladmi o výdavkoch a krúžku maloletej, o poberaní rodičovského príspevku za rok 2022 a 2023 a náhradného výživného za rok 2022, 2023, zmluvou o nájme z 28.01.2020, potvrdením o príjme manžela matky, inzerátom J. B., vyjadrením GaKÚ z 08.02.2023, vyjadrením ÚVTOS Želiezovce zo dňa 21.02.2023 a prehľadom pracovnej odmeny

otca, lustráciou v ZVJS zo dňa 16.08.2023, ustálil tento skutkový a právny záver. Otca zaviazal platiť výživné na maloletú v zmysle zákonných kritérií a svoje závery o výške výživného oprel o dokazovanie zamerané na zistenie nákladov na odôvodnené potreby maloletej, náklady rodičov a ich majetkové pomery a zárobkové možnosti a schopnosti. Zohľadnil počet vyživovacích povinností na strane každého z rodičov a výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloletú. Za preukázané mal, že matka má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, poberá náhradné výživné na maloletú 130 eur a prídavky na deti spolu 180 eur, je nemajetná. Matka je vydatá, ako rodina žijú z príjmu manžela (700 - 800 eur mesačne a daňový bonus na tri deti), štátnych sociálnych dávok a finančnej podpory od rodičov. Otec, ktorý má iba vyživovaciu povinnosť k maloletej aktuálne vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody v ÚVTOS Želiezovce s predpokladom ukončenia do 05.05.2027. Konštatoval, že otec má základné vzdelanie, zdravotný stav primeraný veku, je bez akýchkoľvek pracovných návykov (nikde nepracoval) a financie si zabezpečoval trestnou činnosťou. Pre jeho správanie ho vo výkone trestu vyradili z pracovných aktivít. Konštatujúc, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody vlastnou vinou, súd prvej inštancie vychádzal z potenciality jeho príjmu, pokiaľ by žil usporiadaným spôsobom života a chcel pracovať. Ustálil, že otec vzhľadom na svoje možnosti a schopnosti by mohol dosahovať aspoň minimálnu mzdu (568 eur netto mesačne). Dopytom na ÚPSVaR Nitra, odbor zamestnanosti (pracovné ponuky v okrese Nitra pre osoby so základným vzdelaním bez pracovných skúseností) zistil, že evidujú desiatky pracovných ponúk a ponúkaná mzda sa pohybuje od minimálnej až po 1.160 eur brutto. Náklady na maloletú akceptoval v matkou vyčíslenom a preukázanom rozsahu spolu minimálne vo výške 783,23 eura za 9 kalendárnych mesiacov bez zahrnutia nákladov na stravu, bývanie, kultúru, cestovanie (výlety), hračky, internet, telefón a pod. Akceptujúc stanovisko otca, že netrvá na úprave styku s maloletou a vyjadrený súhlas matky a kolízneho opatrovníka, styk otca s maloletou neupravil. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

4. Proti výroku I. rozsudku o výživnom podal odvolanie otec, navrhujúc ho zmeniť a výživné na maloletú určiť vo výške 30 - 60 eur mesačne. Namietal, že súd ho fiktívne zamestnal, výplatu mu určil 568 eur, z ktorej mu stanovil výživné na maloletú 130 eur. Súd mal pritom zohľadniť aj jeho reálne uplatnenie v praxi, teda či aj v budúcnosti po ukončení výkonu trestu a následnom zamestnaní, bude schopný určené výživné platiť. Reálne sa pritom dňa 05.05.2027 vráti z výkonu trestu a bude to cca 50 mesiacov, čo matka poberala náhradné výživné 130 eur. Uviedol, že má aj ďalšie pohľadávky vo výške cca 40.000 eur vymáhané exekútormi, ku ktorým sa pridá náhradné výživné vo výške 6.500 eur. Vychádzajúc z predpokladu, že, ak sa ihneď zamestná za minimálnu mzdu, je viac ako isté, že dotýčny zamestnávateľ bude ihneď napadnutý exekučnými príkazmi na zrážky z jeho platu. Jeho skutočný príjem tak bude cca 234,42 eura, čo je životné minimum. Ak z tejto sumy potom zaplatí 130 eur, ostane mu 104,42 eura. Navyše bude bezdomovec. Uviedol, že s prihliadnutím na jeho možnosti a majetkové pomery sú jeho schopnosti na výživné úplne minimálne. Poukázal na celkový príjem rodiny matky, z ktorého vyplýva, že majú dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie ich potrieb a potrieb maloletej. Poukázal na prístup matky, ktorá je podľa neho zodpovedná za to, že s maloletou nie je v žiadnom kontakte. Jeho existenciu matka využíva iba na získanie finančných prostriedkov a koná tak, aby ho maloletá nepoznala.

5. Kolízny opatrovník navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

6. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca prostredníctvom právneho zástupcu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdiť, považujúc odvolanie za neodôvodnené, bez uvedenia relevantných skutočností, ktoré by odôvodnene spochybňovali správnosť rozhodnutia. Poukázala na svoju výlučnú osobnú starostlivosť o maloletú. Mala za to, že na iné finančné záväzky otca, ktoré si privodil záhaľčivým spôsobom života, alebo trestnou činnosťou nie je dôvodné prihliadať. Exekučné konania vedené proti otcovi nie sú kritériom pri určovaní jeho vyživovacej povinnosti k maloletej. Otec sa pritom nijako nepozastavuje nad výškou svojich záväzkov na úrovni 40.000 eur, no rozporuje výšku vyplateného náhradného výživného, ktoré je poskytované na uspokojovanie potrieb a výživy maloletej. Možnosti otca boli v konaní pred súdom objektívne a spoľahlivo zistené, keď aj pri základnom vzdelaní, bez praxe, môže dosiahnuť príjem na úrovniach prevyšujúcich 1.000 eur mesačne. Zároveň otcovi nebráni nič v tom, aby sa aktívnejšie uchádzal o zamestnanie vo výkone trestu. Kalkulácie otca o príjmoch jej a jej manžela, (s ktorým vytvorila funkčnú rodinu), sú bezpredmetné a bez ďalšieho nemôžu otca zbavovať jeho vyživovacej povinnosti.

7. V prejednávanej veci súd prvej inštancie v ďalšom konaní a novom rozhodnutí uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletú 130 eur (výrok I.), styk otca s maloletou neupravil (výrok II.), o trovách konania

rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok III.). Otec svojim odvolaním napadol výrok I. rozsudku vo výške určeného výživného na maloletú.

8. Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), rozsudok v napadnutej časti o určení výživného na maloletú na čas po rozvoде preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. Ako prvoradé konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 CMP, § 380 ods. 2 CSP).

10. Predmetom odvolacieho prieskumu je časť rozsudku napadnutá odvolaním otca o výživnom na maloletú na čas po rozvoде manželstva.

11. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia výšky výživného na maloleté dieťa, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Odvolací súd sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie vo vzťahu k otázke určenia výšky výživného na maloletú dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní podstatný význam, v rozhodnutí sa náležite vypořiadal i s podstatnými vyjadreniami účastníkov konania prezentovanými v konaní pred súdom prvej inštancie a nepovažuje za potrebné dôvody už vyslovené opakovať (§ 387 ods. 2 CSP). Rozhodnutie súdu prvej inštancie je postačujúce, spĺňajúce podmienky § 220 ods. 2 CSP. V odvolaní neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, ktoré by súd prvej inštancie nevzal do úvahy, a ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré ako správne poukazuje. Len v záujme vypořiadania sa s odvolacími námietkami otca dodáva nasledovné.

12. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolaní. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Rodič totiž nemusí mať žiadny preukázateľný príjem, disponuje však značnými majetkovými podstatami. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnúť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie (§ 75 Zákona o rodine). Obligatónym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe, ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia. V tomto období podľa okolností konkrétneho prípadu môže osobná starostlivosť úplne vyvážiť peňažné plnenie vyživovacej povinnosti zo strany druhého rodiča.

13. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Rozsah odôvodnených potrieb osoby odkázanej na výživné, je teda súčasne závislý od reálnych schopností a možností osôb povinných poskytovať výživné, t.j. od ich zárobkových schopností a možností, počtu ich celkových vyživovacích povinností a pod.

14. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu je okrem zistenia ich skutočných príjmov aj preverenie podkladov, odôvodňujúcich záver, či dosahovaný príjem rodiča zodpovedá telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností rodičov, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia a zároveň je rozhodujúce, či je tu skutočná vôľa dosiahnuť, čo najvyšší zárobok, ako aj objektívne podmienky, každého z rodičov na dosiahnutie príjmu, úmerného týmto predpokladom. Pre stanovenie výšky výživného platí tzv. zásada potenciality a nie zásada fakticity zárobku, z ktorého dôvodu je pre určenie výživného rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosiahnuť, keby náležite využíval svoje schopnosti a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje preto, že tieto svoje schopnosti dostatočne nevyužíva.

15. Pokiaľ ide o odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o výživnom na maloletú, jeho správnosť, ako aj vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie odvolací súd vyhodnotil ako vecne a právne správne. Aj podľa názoru odvolacieho súdu určená výška výživného zodpovedá v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie zisteným zárobkovým a majetkovým pomerom rodičov, ich možnostiam a schopnostiam, v zmysle kritérií rozhodných pre určovanie výživného na maloleté deti (§ 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine). Pri určení výšky výživného do tejto súd prvej inštancie správne premietol aj ďalšie rozhodujúce skutočnosti a to počet vyživovacích povinností rodičov, ako aj výlučný výkon osobnej starostlivosti matky o maloletú. Odvolací súd poznamenáva, že vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem, môže byť plnená osobnou starostlivosťou, alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť, rodič, ktorý sa o dieťa stará osobne, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení (bývanie, strava, nákup ošatenia a zabezpečenie zdravotnej starostlivosti) a osobnou starostlivosťou a rodič, ktorý sa o dieťa nestará, prispieva na jeho výživu výživným určeným súdom. Výška výživného bola súdom prvej inštancie správne ustálená nielen s ohľadom na možnosti a schopnosti rodičov, ale aj s ohľadom na vek a priemerné náklady na jej odôvodnené potreby maloletej, ktoré je dôvodné ustáliť minimálne v sume 345 eur mesačne (strava 100 eur, pomerná časť nákladov na bývanie a potrieb pre maloletú /zariadenie domácnosti/ 70 eur, ošatenie 50 eur, drogéria kozmetika 10 eur, mobil 6 eur, tanečná 45 eur, školské potreby, učebnice a aktivity poriadané školou 15 eur, ZRPŠ 3 eur, dary a hračky 10 eur, voľný čas, kultúra, výlety 20 eur, lieky a zubárske ošetrenia priemerne 15 eur mesačne). Správne súd prvej inštancie vo vzťahu k otcovi vychádzal jednak zo skutkových okolností zistených dokazovaním a jeho súčasné zárobkové možnosti a schopnosti vyhodnotil z pohľadu potenciality jeho príjmov. Nedôvodná je námietka otca, že súd prvej inštancie nezohľadnil okolnosť a to jeho výkon trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti treba uviesť, že túto svoju nepriaznivú finančnú situáciu si spôsobil vlastným zavinením tým, že sa dopustil trestnej činnosti, za čo bol odsúdený a bol mu uložený trest odňatia slobody. Skutočnosť, že otec sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu páchania úmyselnej trestnej činnosti, čím týmto protiprávnym konaním, t.j. zo subjektívnych dôvodov na strane otca došlo tiež k strate jeho potenciálnych príjmov, bolo dôvodné posúdiť v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine. To znamená, že na reálne zárobkové možnosti súd neprihliada, ak otec v dôsledku vlastného zavinenia si znemožní dosahovanie príjmov (v širšom ponímaní vzdá sa výhodnejšieho zamestnania, resp. majetkového prospechu), napr. tým, že si odpykáva trest odňatia slobody za trestný čin. Ak by súd prihliadol na aktuálny stav otca, musel by konštatovať, že ak výživou povinný subjekt nepracuje, reálne nemá možnosti, resp. príjem na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť, preto nemusí platiť výživné nad rámec nevyhnutnej miery. Takýto postup by bol však v príkrom rozpore so záujmami maloletých detí a bol by neakceptovateľný. Práve na takúto situáciu sa vzťahuje princíp potenciality uplatňovaný v otázkach výživného, t.j. vychádza sa z toho, aký príjem by mohol rodič dosahovať, keby sa nevyhýbal práci, resp. keby sa spáchaním trestného činu nevyklúčil z účasti na trhu práce. Existencia údajných exekučných konaní vedených proti otcovi nemá vplyv na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu má prednosť pred inými výdavkami povinného rodiča.

16. Odvolací súd stotožniac sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie odvolaním napadnutý výrok I. rozsudku ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia poukazuje na správne závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil.

17. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

18. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).